

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guida per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

Firdavst,
Firdausii Libre

FIRDUSII

LIBER REGUM

QUI INSCRIBITUR

SCHAHNAME

EDITIONEM PARISIENSEM DILIGENTER RECOGNITAM ET
EMENDATAM LECTIONIBUS VARIIS ET ADDITAMENTIS
EDITIONIS CALCUTTENSIS AUXIT NOTIS MAXIMAM
PARTEM CRITICIS ILLUSTRAVIT

Joannes Augustus Vullers

Medicinae et Philosophiae doctor literarum orientalium in Universitate Ludoviciana
Gissensi professor publicus ordinarius Magno Duci Hassiae a consiliis
studiorum sanctioribus ordinum Hassiaci Philippi magnanimi pro meritis
eques Russici St. Stanislai secundicerius Pontificii St. Sylvestri auratae
militiae nuncupati eques complurium eruditorum societatum cum
sodalis tum socius honorarius.

TOMUS PRIMUS.

LUGDUNI BATAVORUM
SUMTIBUS E. J. BRILL

MDCCCLXXVII.

PK

6455

· A1

1877

V. 1

LUDOVICO IV

MAGNO DUCI HASSIAE ET AD RHENUM REL.

HOC OPUS

SUMMA REVERENTIA ET DEVOTIONE

D. D. D.

SERENISSIMI NOMINIS DEVOTISSIMUS CULTOR

JOANNES AUGUSTUS VULLERS.

nam partem consentit; haud paucis tamen locis difficilioribus meliorem lectionem aliunde afferre omisit. Cuius autem censurae describendae quum primo fasciculo typis excusso Parisiis demum mihi commoranti copia esset data, quae praetermississem pro appendice in apparatu critico supplere constitui, ut quae esset emendandi et argumentandi ratio poetae aulici bene perspici posset.

Qui sequitur apparatus criticus, in quo Mehremi censuram perlustrans quae melior sit variarum lectionum diligenter eruere et locos quosdam difficiliore recte interpretari conati sumus, primum continet emendationes, quae pertinent ad meliorem explicationem auctoris et incorruptam sanitatem sermonis, secundo emendationes dubias vel non probandas, tertium emendationes orthographicas. Libri finem facit index capitum primi voluminis.

Gissae mense Julio MDCCCLXXVII.

J. A. VULLERS.

INDEX CAPITUM PRIMI VOLUMINIS.

- آغاز کتاب 1
- گفتار اندر ستایش خرد 2
- گفتار در آفرینش عالم 3
- گفتار در آفرینش مردم 4
- گفتار اندر آفرینش آفتاب 5
- در آفرینش ماه 5
- ستایش پیغمبر و یارانش 6
- گفتار اندر فراهم آوردن شاه نامه 7
- داستان دقیقی شاعر 8
- گفتار در بنیاد نهادن کتاب 9
- اندر ستایش ابو منصور بن محمد 10
- اندر ستایش سلطان محمود 11
- آغاز داستان پادشاهی گیومرت اول ملوک عجم سی سال بود 13
- کشته شدن سیامک بر دست دیو 15
- رفتن هوشنگ و گیومرت به جنگ دیو سیاه 16
- هوشنگ پادشاهی هوشنگی چهل سال بود 17
- بنیاد نهادن جشن سده 18

- رفتن ایرج نزد برادران 86
- کشته شدن ایرج بر دست برادران 88
- آگاهی یافتن فریدون از کشته شدن ایرج 91
- گفتار اندر زادن دختر ایرج 93
- زادن منوچهر از مادرش 94
- آگاه شدن سلم و تور از منوچهر 96
- پیغام فرستادن پسران نزد فریدون 98
- پاسخ دادن فریدون پسرانرا 99
- فرستادن فریدون منوچهر را بجنک تور و سلم 104
- تاخت کردن منوچهر بر سپاه تور 108
- کشته شدن تور بر دست منوچهر 111
- فتح نامه منوچهر نزد فریدون 113
- گرفتن قارن دژ الانانرا 115
- تاخت کردن کاکوی نبیره ضحاک 118
- گریختن سلم و کشته شدن او بدست منوچهر 121
- فرستادن سر سلم را بنزد فریدون 124
- گفتار اندر مردن فریدون 127
- منوچهر پادشاهی او صد و بیست سال بود 129
- گفتار اندر زادن زال 131
- خواب دیدن سام از حال پسر 135
- آگاه شدن منوچهر از کار سام و زال زر 140
- باز گشتن زال بزابلستان 144
- پادشاهی دادن سام زال را 145
- آمدن زال بنزد مهرباب کابلی 148

- رفتن رستم بکوه سپند 234
- فیروزی نامه نوشتن رستم بزال 237
- نامه زال بسام 239
- اندرز کردن منوچهر پسرشرا 240
- نوذر پادشاهی او هفت سال بود بر تخت نشستن نوذر 243
- آگاه شدن پشنک از مرگ منوچهر 248
- آمدن افراسیاب به ایران زمین 251
- رزم بارمان و قباد و کشته شدن قباد 253
- رزم افراسیاب با نوذر دگر بار 257
- جنگ نوذر با افراسیاب بار سیوم 259
- گرفتار شدن نوذر بدست افراسیاب 263
- کشته یافتن ویسه پسر خودرا 265
- تاخت کردن شماساس و خروان بزابلستان 267
- رسیدن زال بمدد مهرباب 268
- کشته شدن نوذر بدست افراسیاب 271
- آگاهی یافتن زال از مرگ نوذر 273
- کشته شدن اغریث بدست برادر 277
- زو طهماسب پادشاهی او پنج سال بود 279
- گرشاسب پادشاهی او نه سال بود 282
- گرفتن رستم رخشرا 287
- لشکر کشیدن زال سوی افراسیاب 289
- آوردن رستم کیقبادرا از کوه البرز 290
- کیقباد پادشاهی او صد سال بود 298
- جنگ رستم با افراسیاب 300

- پیام فرستادن رستم بنزد شاه هاموران 393
 رزم کردن رستم با سه شاه ورها شدن کاوس از بند 398
 پیغام فرستادن کاوس بنزدیک قیصر روم و افراسیاب 403
 آراستن کاوس جهانرا 408
 همراه کردن ابلیس کاوسرا و با آسمان رفتن کاوس 409
 باز آوردن رستم کاوسرا 412
 داستان جنگ هفت گردان 415
 رزم رستم با تورانیان 421
 رزم پیلسم با ایوانیلان 426
 تریختن افراسیاب از رزمگاه 431
 سهراب آغاز داستان سهراب 433
 آمدن رستم بنخچیرگاه 434
 آمدن رستم بشهر سنگان 436
 آمدن تهینه دختر شاه سنگان بنود رستم 438
 زادن سهراب از مادرش تهینه 441
 گزیدن سهراب اسپرا 443
 فرستادن افراسیاب بارمان و هومانرا بنزدیک سهراب 445
 رسیدن سهراب بدژ سپید 448
 رزم سهراب با گردآفرید 449
 نامه گزدم بنزدیک کاوس 454
 گرفتن سهراب دژ سپیدرا 456
 نامه کاوس بر رستم و خواندن او ز زابلستان 460
 خشم گرفتن کاوس بر رستم 465
 لشکر کشیدن کاوس با رستم 472

- کشتن رستم ژنده رزمرا 474
پرسیدن سهراب نام سرداران ایران از هجیر 477
تاختن سهراب بر لشکر کاوس 485
رزم رستم با سهراب 489
باز گشتن رستم و سهراب بلشکرگاه 492
افگندن سهراب رستمرا 497
کشته شدن سهراب از رستم 502
نوشتار و خواستن رستم از کاوس 508
زاری کردن رستم بر سهراب 510
باز گشتن رستم بزابلستان 513
آگاهی یافتن مادر از کشته شدن سهراب 516
-

اثر پهلوانرا نمائی بمن
ترا بی نیازی دهم^۱ در جهان
در آیدون که این راز داری زمن
سرترا نخواهد همی تن بجای
نبینی که موبد بخسرو چه گفت
سخن گفت ناگفته چون گوهرست
چو از بند و پیوند یابد رها
چنین داد پاسخ هجیرش که شاه
نبرد کسی جوید اندر جهان
ز زخم سر گرز سندان شکن
کسیرا که رستم بود هم نبرد
هم آورد او بر زمین پیل نیست
تنش زور دارد بصد زورمند
چو او خشم گیرد بروز نبرد

سرافراز باشی بهر انجمن
گشاده کنم گنجهای نهان^۲
گشاده بمن بر پیوشی سخن
میاجی کن اکنون بدین^۳ هردو رای
بدانکه که بگشاد راز از نهفت^۴
کجا^۵ نابسوده ببند اندرست
درخشنده مهری بود بی بها
چو سیر آید از مهر واز تاج وگاه^۶
که او ژنده پیل اندر آرد زجان^۷
بر آرد دمار از دو صد انجمن^۸
سرش زاسمان اندر آرد بگرد
چو گرد پی اسپ^۹ او نیل نیست
سرش برترست از درخت بلند
بچنگش چه شیروچه پیل وچه مرد^{۱۰}

۱) P. همی. ۲) P. mer. آن. ۳) P. male. ۴) P. کنم. ۵) P. et C. inserit: ۶) P. نهان. ۷) از تخت و مهر و کلاه. ۸) P. رخس. ۹) C. inserit sex vs. spurius: ۱۰) P. خش.

اثر خود ببینی تو چنگال اوی
بدانی که از وی نیابد رها
نخواهم که با او بصحرا بود
هنرهای رستم بگرد جهان
تو با او پسند نباشی بچنگ
بگیتی ندیدی تو جنگ آوران
چو افراسیاب آن سپهدار چین
بشمیر کین رستم پیلتن

چنان هیبت و پیکر و بال اوی
نه دیو و نه شیر و نه نر ازدها
هم آورد اثر کوه خارا بود
همه آشکار است پیش مهان
چو او تیغ هندی بگیرد بچنگ
که بودند با گرزهای گران
ابا نامداران توران زمینی^۵
بباید آتش بران انجمن

ز زخم تبرزین واز بس ترنگ
 تهمتین بغرید در قلب‌گاه
 سر بخت گردان افراسیاب
 سپهدار چون کار^۲ زان گونه دید
 با آواز گفت ای دلیران من
 شمارا ز بهر چنین روزگار
 که با دشمن تیغ‌بازی کنید
 بکوشید و هم پشت جنگ آورید
 یلانرا بژوپین و خنجر زنید
 همان رستم سگزی^۳ شیر دل
 بود کز دلیری ببند آورید
 هراکس که اورا بدشت نبرد
 بدو شاهی و چتر^۴ و دختر دهم
 همان شهر ایران سپارم اورا
 چو ترکان شنیدند گفتار او
 دلیران ایران سراسر سران
 هی موج خون خاست از دشت جنگ
 بیک^۱ حمله بدرید قلب سپاه
 درین رزم‌گاه اندر آمد بخواب
 بی آتش بجوشید همچون نبید^{۳۹۵}
 گزیده بزرگان و شیران من
 همی پرورانیدم اندر کنار
 بدین^۵ گونه در جنگ تازی کنید
 جهانرا بکاس تنک آورید
 سر سرکشانرا ز تن بر کنید^{۴۰۰}
 که از تیغ او گشت^۶ گردون خجل
 سرشرا بدام کمند^۷ آورید
 ز زین پلنگ اندر آرد بگرد
 همش نام اسپهبدی بر نهم
 بگردون گردان بر آرم اورا^{۴۰۵}
 سراسر سوی رزم کردند روی^۸
 بدست اندرون گرزهای گران

۱) P. یکی et C. post hunc vs. addit:

بهر حمله از نیزه جانستان سر آورد بر نامداران زمان
 فراوان تبه کرد مرد و ستور بر آورد از لشکر تور شور

۲) P. سپهدار توران چو. ۳) P. male, quum vs. 397 et 398 interrogationem contineant. ۴) P. دلیرانشرا سربسر افکنید. ۵) C. بدو پادشاهی. ۶) P. گشته. ۷) P. گزند. ۸) C. همان سگزی بدرک.

۹) C. inserit:

دمید آتشی اندران کارزار که شعلش سنان بود و خنجر شرار
 همان گرد بر رفت مانند دود ز آسیب رخساره مه شخود

دلیری نه خوردن بهر آجمن
 گمانم که آگاه بد پهلوان
 نماند بمن^۱ در جهان بوی ورنک^۲ ۵۵
 نه هنگام ننگست و بگریختن
 همان جستن رزم و ننگ و نبرد^۳
 که پیوسته در خوردن و خفتن اند
 سر نامداران و پشت گوان
 سرودی و دادی دلمرا نویسد^۴
 دلم زین سخن کی هراسان بدی
 شب تیسره رفتن نیارم بخواب
 که شای دلیرست و پرخاشجوی^۵
 کشیدن می و پهلوانی سرود
 بر آوردن از خاک بر ماه گرد^۶ ۶۵
 که من نیستم مرد آزاد و جام
 نه والا بود پروریدن بنار
 بود یار یزدان و پیروز بخت^۷
 که با بور گلرنک^۸ در خون شوم
 که همرنگ آبست و بارانش خون^۹ ۷۰
 همی مغز پیلان بسایند^{۱۰} سرش
 زمانه بر اندیشد^{۱۱} از ترکشم

۱) P. زمن. ۲) P. شیر male. ۳)
 cum C. ورنک و نبرد, ut in vs. 65.
 ۴) شاه P. et C. شای pro; پرخاشجوی
 ستاره فرو ریزد از ترکشم
 ۵) P. چو اندر صف ریزش C. ۸)

گرشاه

پادشاهی او ز

یکی خویش کلام
 مت از بر تختگاه
 ت بر تختگاه پدر
 که زو در گذشت
 ند کشتی بر آب
 نن درود پشنک
 مت وکله گشته بود
 ود هرگز پشنک
 تی بنزدیک اوی
 تخت را سر بدی
 ادر بریزی همی
 ن فرستم بهجنگ
 جلودان کار نیست
 آمد برین روزگار
 پ زو در گذشت

خوار ری افراسیاب
 نه C. 5) جا C. 4)
 recipis, fortasse pr
 orna antiquior

پادشاهی او ز
 یکی خویش کلام
 مت از بر تختگاه
 ت بر تختگاه پدر
 که زو در گذشت
 ند کشتی بر آب
 نن درود پشنک
 مت وکله گشته بود
 ود هرگز پشنک
 تی بنزدیک اوی
 تخت را سر بدی
 ادر بریزی همی
 ن فرستم بهجنگ
 جلودان کار نیست
 آمد برین روزگار
 پ زو در گذشت
 خوار ری افراسیاب
 نه C. 5) جا C. 4)
 recipis, fortasse pr
 orna antiquior

که کرد ای پسر سود از کاستی
 بیستش بزَنار خونین میان
 چه از زر سرخ و چه از لاژورد
 بپاویختند²) از بر عاج تاج
 چنانچون بود رسم آئین و کیش
 شد آن ارجمند از جهان خوار و زار
 دو چشمش پر آب و دو رخ زرد بود
 ازو شهر و بازارها سوگوار
 بتو نیست مرد خردمند شاد³)
 چه کوتاه عمر و چه عمر دراز
 چه غم گر بود خاک آن گر بسد
 چو از تو جهان این⁴) نفرا گسست
 بجاوید مانند دلترا متاب
 بماند اگر بنده گر شهریار

همه نیکنامی بُد و راستی
 منوچهر بنهاد تاج کیان
 ۱۱۴۰ بر آئین^۱) شاهان یکی دخمه کرد
 نهادند زیر اندرش تخت عاج
 بپدرود کردنش رفتند پیش
 در دخمه بستند بر شهریار
 منوچهر یک هفته با درد بود
 ۱۱۴۵ یکی هفته با سوگ^۲) بد^۳) شهریار
 جهاننا سراسر فسوسی و باد
 یکایک همی پروری شان بنماز
 چو مر دلدارا باز خواهی ستد
 اگر شهرپاری و گر زیر دست
 ۱۱۵۰ هم درد و خوشیء تو شد چو خوابه
 خنک آن کزو نیکوئی یادگار

۱) F. به آئین. ۲) C. آویختند. ۳) P. شد. ۴) Qui post hunc vs. in C. legitur versus:

بکردارهای تو چون بنگرم فسوس است و بازی نماید برم
 sine dubio spurius est. ۵) P. آن. ۶) C. pro او et P. چو آب, sed
 Mohl legisse videtur چو خواب, quum vertat „comme un songe.”

سوی چاره شد مرد بسیار هوش
 کمینگاه بگزید سالار گرد
 دلیران و مردان خنجر² گزار
 سواران جنگی و بایسته³ دید
 بیامد کمر بسته کارزار
 سنانرا بابر اندر افراخته⁴
 درفش فروزنده بر پای پیش
 خروش از میان سپه بر کشید
 چو برق درخشنده پولاد تیغ
 چو الماس روی زمینرا بسوخت
 بابر اندرون آتش و باد خاست⁵
 نبید توررا از دو رویه گذر⁷

۸۹. منوچهر بشنید و بگشاد گوش
 سپهرا سراسر بقارن سپرد
 ببرد از سران¹ نامور سی هزار
 کمینگاهرا جای شایسته دید
 چو شب تیره شد تور با صد هزار
 شبیخون سگالیده و ساخته
 چو آمد سپه دید برجای خویش
 جز از جنگ و بیگار چاره ندید
 زگرد سواران هوا بست میغ
 هوارا تو گفتی همه⁶ بر فروخت
 بمغر اندرون بانگ پولاد خاست
 ۹۰. بر آورد شاه از کمینگاه سر

C. 4) جنگیء بایسته C. 3) وگردان وخنجر P. 2) یلان C. 1) C. inserit sex vs.: 6) C. 5) به پیوسته تیر و کمان آخته

دو لشکر بیک جا شده سخت کوش
 شب تیره و روی هارون چو قیر
 سپهدار ترکان چو باد دمان
 جهاجوی قارن چو آشفته پیل
 زخون روی هرا چو جوی روان
 دران کین و آشوب و دار و بکش
 بگردون در افتاده بانگ و خروش
 زهر سو ببارید باران تیر
 بتیغ آوریده سپه آنزمان
 زمین کرده از خون چو دریای نیل
 زبانگ سواران جهان پر فغان
 نه با اسپ زور و نه با مرد هوش

7) C. addit tres vs., quorum secundus consentit cum vs. sequente 904:

پس و پیش او لشکر جنگجوی
 یکی بانگ بر زد ببیدادگر
 چو تور آنچنان دید سر گشته شد
 بروی اندر آورده بودند روی
 که باش ای ستمگاره پر خاشختر
 بدانست کش بخت بر گشته شد

سپهریست پنداشت ایوان بجای
 برفتند بیدار کار آگاهان
 ۳۷. که آمد فرستاده نزد شاه
 بفرمود تا پرده بر داشتند
 چو چشمش بروی فریدون رسید
 ببالای^۲ سرو و چو خورشید روی
 دو لب پر زخنده دو رخ پر زشرم
 ۳۸. فرستاده چون دید ساجده نمود
 نشاندش هم آنکه فریدون زبای
 پرسیدش از دو گرامی نخست
 دگر گفت کاین دشت و راه دراز
 فرستاده گفت ای گرانمایه شاه
 ۳۹. زهر کس که پرسى بکام تو اند
 منم بنده شاهرا ناسزا
 پیامی^۴ درشت آوریده بشاه
 بگویم چو فرماید شهریار
 بفرمود شه^۵ تا زبان بر گشاد

پری^۱ لشکری گردش اندر بیای
 بگفتند با شهریار جهان
 یکی پر منش مرد با دستگاه
 زاسپش بدرگاه بگذاشتند
 همه دیده دل پر از شاه دید
 چو کافور موی و چو گل سرخ روی^۳
 کیانی زبان پر ز گفتار نرم
 زمینرا سراسر ببوسه بسود
 سزاوار دادش^۴ یکی خوب جای
 که هستند شادان دل و تندرست^۵
 شدی رنجه اندر^۶ نشیب و فراز
 مبیناد بی تو یکی^۷ پیشگاه
 همه پاک زنده بنام تو اند
 چنین بر تن خویش ناپارسا
 فرستنده پر خشم و من بی گناه
 پیام جوانان ناهوشیار
 سخنها همه^{۱۰} سر بسر کرد یاد

پسرخ دادن فریدون پسرانرا

۳۹. فریدون بدو پهن بگشاد گوش
 فرستاده را گفت کای هوشیار
 چو بشنید مغزش بر آمد بجوش
 نبایست پوزش ترا خود^{۱۱} بکار

۱) C. بدی. ۲) C. چو. ۳) C. کافور گرد گل سرخ موی. ۴) C. corrupta lectio videtur. ۵) P. و دین درست. ۶) C. کردش. ۷) C. چگونه سپردی. ۸) P. پیام. ۹) C. پس. ۱۰) C. کسی. ۱۱) C. شنیده سخن. ۱۲) C. ترا خود نبایست پوزش.

چه بیگانه فرزانهگان و چه خویش
 برون آمدند از یمن مرد وزن
 همه مشک با می بر آمیختند
 پراکنده دینار در زیر پی
 همه سیم وزر اندر^۴ افکنده خشت
 چه مایه بدو اندرون خواسته
 چو شب روز شد کرد گستاخ شان
 سپید برون آورید از نهفت
 نشایست کردن بدیشان نگاه
 که گفتش^۵ فریدون بگردنکشان
 کزین سه ستاره کدامست که
 بیاید برین گونه تان برد نام
 سبک^۷ چشم نیرنگ بر دوختند
 همیدون دلیران آن انجمن
 کز آمیختن رنگ نامدش^۸ سود
 کهینرا بکه داد ومهرا بمه
 بیم در کشیدند بازار شان
 رخانشان پر از خون^{۱۰} زشرم پدر
 پر از زنگ رخ لب^{۱۲} پر آواز نرم

فرستاد شان لشکر^۱ گشن پیش
 شدند این^۲ سه پرمایه اندر یمن
 ۱۸۵ همه گوهر وزعفران ریختند
 همه یال اسپان پر از مشک ومی
 یکی^۳ کاخ آراسته چون بهشت
 بدیبای رومی بیاراسته
 فرود آورید اندر آن کاخ شان
 ۱۹ سه دختر چنانچون فریدون بگفت
 بدیدار هر سه چو تابنده ماه
 نشستند هر سه بران هم نشان
 ازین^۶ سه گرانمایه پرسید مه
 میانه کدام است ومهتر کدام
 ۱۹۵ بگفتند زان گونه کاموختند
 شگفتی فرو ماند سرو یمن
 بدانست شاه گرانمایه زود
 چنین گفت آری همین است ره
 بدانکه که پیوسته شد کار شان
 ۲۰۰ سه افسرور از^۹ پیش سه تاجور
 سوی خانه رفتند با^{۱۱} باز وشرم

۱) P. لشکری. ۲) P. آن. ۳) P. همه. ۴) C. همه از زر. ۵) P. گفتست male et contra metrum. ۶) P. ازان.
 ۷) P. بیک. ۸) P. نیایدش male et contra metrum. ۹) C. سه. ۱۰) C. خبی. ۱۱) P. بیر. ۱۲) P. لب. ۱۳) P. دخترا

نه شمعست روشن بدیدلار پیش
 بگسترده² پیشم یکی خوب دام
 یکی رای خواهم زن با شما
 که مرا نه شمعست زیبای گاه³
 به روی پوشیده فرزند تو⁴
 دروغ ایچ قندره⁵ خورد ها شهی
 شود دل پر آتش پر از آب روی
 هراسان شود دل زآزار اوی
 نه بازیست با او سگنید کین
 که صحاکرا زو چه آمد بروی
 سراسر بمن بر بباید گشاد
 گشادند یکیکه پیاسخ زبان
 که هر بلارا تو بجنبی زجای
 نه ما بندگانیمر با گوشوار
 عنان و سنان تافتن¹¹ دین مست
 بنیزه هوارا نیستان کنیم
 در گنج بگشای¹² ولبرا ببند
 بترسی ازین پادشاهی همی
 که کردار آنرا نبینند روی
 نه سر دید آنرا بگیتی نه بن

نه مارا زگیتی پیوند⁶ خویش
 فریدون فرستاد زی من پیام
 همی کرد خواهد ز چشم جدا
 فرستاده گوید چنین گفت شاه
 ۱۱۵ گراینده مهر پیوند تو⁷
 اثر گویم آری دل زان تهی
 وثر آرزوها سپارم بدوی
 وثر سر پیچم ز گفتار اوی
 کسی کوشود⁸ شهریار زمین
 ۱۲۰ شنید آن⁹ سخن مردم راهجوی
 ازین در سخن هرچه تان است یاد
 جهان آزموده دلاور سران
 که ما همگنان این¹⁰ نبینیم رای
 اثر شد فریدون چنین شهریار
 ۱۲۵ سخن گفتن ورنجش¹⁰ آئین مست
 باطناکر زمینرا میستان کنیم
 سه فرزند گوهر تو هست ارجمند
 وثر چاره کرد خواهی همی
 ارو آرزوهای پرمایه جوی
 ۱۳۰ چو بشنید از¹¹ کاردانان سخن

گراینده هر C. 4) با تاج و گاه C. 3) بگسترده C. 2) و پیوند P. 1)
 بود C. 7) دروغ آن نه اندر P. 6) من C. 5) سه به پیوند من
 ما C. 12) با ختن C. 11) و بخشش P. 10) آن P. 9) آیین C. 8)
 از آن P. 13) سر بدر بگشا

و دیگر که کین پدر باز خواست
 سه دیگر که گیتی ز نابخردان
 جهاننا چه بدمهر و بدگوهی
 نگه کن کجا آفریدون گرد
 ۵۴. به بُد در جهان پانصد^۱ سال شاه
 برفت جهان دیگر را سپرد
 چنینیم یکسر که همه همه
 جهان ویژه بر خویشتن کرد راست
 بیآلود و بستد ز دست بدان
 که خود پرورانی و خود بشکری
 که از پیر ضحاک شاهی ببرد
 بآخر شد و ماند زو جایگاه
 بجز حسرت از دهر چیزی نبرد
 تو خواهی شبان باش و خواهی رَمه

فریدون

پادشاهی فریدون پانصد سال بود

بر تخت نشستن فریدون

فریدون چو شد بر جهان کامگار
 برسم کیان تاج و تخت مہی
 بروز خاجسته سر مهر ماه
 زمانه بی اندوه گشت از بدی
 دل از داوریا بپرداختند
 نشستند فرزندگان شادکام
 می روشن و چهره شاه نو
 ندانست جز خویشتن شهریار
 بیارامک با کاخ شاهنشهی
 بسر بر نهاد آن کیانی کلاه
 گرفتند هر یک ره ایزدی
 بآئین کی^۲ جشن نو ساختند
 گرفتند هر یک زیاقوت جام
 جهان گشت روشن سر^۳ ماه نو

۱) C. پنجاهصد. ۲) P. یکی. ۳) C. جهان پر زداد و سر.

پر از هوش مغز ویر از داد دل
 چنین گفت بر تخت شاهنشاهی
 بهر جای پیروز و فرمان روا
 بداد و دهش تنگ بسته کمر
 همه روی گیتی پر از داد کرد
 بدانش ز آهن جدا کرد سنگ
 کزان سنگ خارا کشیدش برون
 کجا زو^۲ تبر آره و تیشه کرد
 ز دریا بر آورد و هامون نواخت
 بفر کئی رنج کوتاه کرد
 پراگندن^۳ تخم و کشت و درود
 بوزید و بشناخت سامن خویش
 نبد خوردنیها جز از میوه هیچ
 که پوشیدنی شان همه بود برگ
 پرستیدن ایزدی بود پیش
 چو مرتازیان است محراب سنگ^۷
 کزو روشنی در جهان گسترید

بگشت از برش چرخ سالی^۱ چهل
 چو بنشست بر جایگاه مہی
 که بر هفت کشور منم پادشا
 ۵ بفرمان یزدان پیروزتر
 وزان پس جهان یکسر آباد کرد
 نخستین یکی گوهر آمد به چنگ
 سر مایه کرد آهن آب گون
 چو بشناخت آهنگری پیشه کرد
 ۱۰ چو این کرده شد چاره آب ساخت
 باجری و رود^۲ آبرو راه کرد
 چو آگاه مردم بران^۴ بر فزود
 بسیچید پس هر کسی نان خویش
 ازان پیش کلین کارها شد بسیج
 ۱۵ همه کار مردم نبودی به برگ
 نیارا همی^۵ بود آئین و کیش
 بدان که بدی آتش خوبرنک
 بسنگ اندر آتش ازو شد پدید

بنیاد نهادن جشن سده^۸

یکی روز شاه جهان سوی کوه
 ۱۰ پدید آمد از دور چیزی دراز
 گذر کرد با چند کس هم گروه
 سیه رنگ و تیره تن و تیز تاز

۱) P. سال ۲) C. vitiose ۳) C. انگهی ۴) P. برو ۵) P.
 پراگنده ۶) C. همین, hoc hemist. posteriori praeponens ۷) Hic vs.
 deest in C. ۸) Non apte P. hoc caput praecedente vs. 16 incipit.

